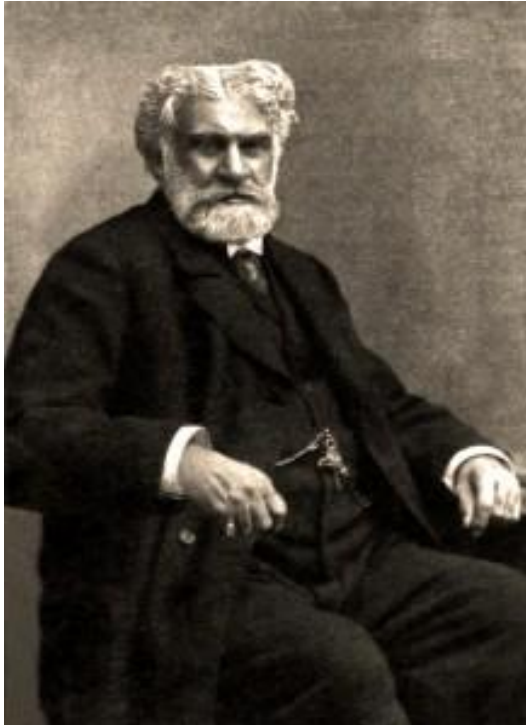

**Az Esterházy család
csezneki – ágának
Thaly Kálmán által
„elcsomagolt“ iratainak
sorsa**

Esterházy család cesznieki – ágának levéltára

- elhelyezése: Szlovák Nemzeti Levéltár
Pozsony
- 1945 után az Esterházy család birtokainak elkobzása következtében az Újlakon (ma Veľké Zalužie) található családi levéltárat a Szlovák Belügyi Megbízott vette át
- 1950 – ben tőle vette át a levéltárat a Mezőgazdasági Levéltár
- 1956. január 1. – a Mezőgazdasági Levéltárból került a Szlovák Központi Állami Levéltárba
(a mai Szlovák Nemzeti Levéltár jogelődje)

Thaly Kálmán

- 1839. január 3., Csép (Komárom vármegye)
- † 1909. szeptember 26., Zablát (Trencsén vármegye)

Magyar Történelmi Tár 1884

- Művelődéstörténeti adatok rovat

A cseszneki vár czigányai.

(Czigány-diplomák a gr. Esterházy-család levéltárából.)

Esterházy János tbk. 1675-iki nyíltlevele.

En Galántai Esterházi János, az Hatalmas Római Császár és Magyarországi Koronás Király Urunk ö Fölsége győri és ahhoz tartozandó végházaknak Vice-Generális Kapitányja és Chesznek várának Örökös-Ura, etc. Adom tudására minden rendeknek a kiknek illik, úgymint Méltóságos Tisztekben lévő Uraknak, Fő- és Vice-Generálisoknak, Ispányoknak, Kapitányoknak, Hadnagyoknak, Vajdákknak,¹⁾ Harminczadosoknak, királyi-, és szabad városi Bíráknak, úton és útfélen álló, járó és kelő Vitézeknek, Vámosoknak, hidak és révek Őrizőinek, falusi Bíráknak és Polgároknak, hogy ez levelem mutató *Veöres Mihályt*, az szentséges Magyar Korona alatt akármely Vármegyében lévő jószágimban megmaradni kívánó *Czigányoknak Vajdájává választván*, azokkal együtt fiait: *Veöres Györgyöt*, *Veöres Istvánt* és öcscsét *Rigó Györgyöt*, úgymint kik is mind magával *Veöres Mihályjal* együtt erős hűttel kötelezték és adták magokat hozzám, a mostani és ennekutánna születendő maradékokkal egyetemben, vettem oltalmam és protectióm alá, szabadságot engedvén és adván nékiek, hogy az szentséges Magyar Korona alatt akármely Vármegyében lévő jószágimban és botom²⁾ alatt szabados mesterségek, úgymint kovácsolások s cserélések után megbántódás és háborítás nélkül szabadon élhessenek, táplálván abbéli keresményekkel mind magokat s mind pedig cselédeket. — Minekokáért kérek feljölemlétt minden rendeket, a kiknek pedig illik, Tisztem szerint hagyom és parancsolom, hogy megnevezett *Veöreös Mihály vajdát*, fiait *Veöreös Györgyöt*, *Veöreös Istvánt* és öcscsét *Rigó Györgyöt*, ezeknek mostani és ennekutánna születendő maradékjokat, és sokszor emlétett *Veöreös Mihály* vajdaságához tartozó czigányokat, ha valahol az Magyar Korona alatt akármely Vármegyében az én jószágimban találtatnak, igaz útjokban és életek szabad táplálásában senkitől bántások vagy megháborítások ne légyen; sőt az én tekintetemért más Méltóságos Urak és Nemesek jószágiban is szabados utazást és mulatást nékiek engedni ne uehezteljenek. Kit én is illendő kedveskedéssel és jóakarattal más, úgy hasonló dologban megtérteni el nem mulatok. Praesentibus perlectis Exhibenti restituti. — Datum Jaurini, Die Decima Octava Mensis Septembris. Anno Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Quinto.

Esterházi János
Győri Vice-Generális m. k.
P. H.

(Nagy, nyílt hártylevélre igen nagy gonddal írt eredeti diploma, a kiállító főúr s. k. aláírásával s papírfölzetes ostyapecsétével. Esterházy neve, valamint a czigányok nevei is a szövegben mindig aranynyal festett nagy betűkkel írvák. De még feltünőbb a diplomát oldalt s alúlról szélesen környező dúsgazdag *virágdiszítés*, melynek úgy változatos színpompájú, különféle nyíló virágai, valamint ékes fodrozatú lombozatai jeles miniatúr-munkával, sőt mondhatni: művészileg festvék. *Amu hanyatló korban hazánkban majdnem páratlan ritkaság.* Az egész lomb és virágdiszítés, egy alól a pecsét alatt álló ékes vázából bokrétaként látszik kiágazni, széjjelterjedni; mely bokrétán élénk színekkel és levelkéekkel, szirmokkal festett tulipánok, szekfüvek, rózsák, liliumok, georginák, violák, narcisok stb. váltakoznak, piros, kék, sárga, rózsas- s ibolyaszínbén. Följül folyondáros díszítések maradványai láthatók. Kár, hogy a rendkívül díszes oklevél az egykori sok zsebben hordozástól, — kivált hajtásainál — elszakadozott, elpiszkosodott, és festései is itt-ott már megkoptak. Mindazáltal még ma is oly ékes az, hogy a Történelmi Társulat egyik ülésén általunk a következővel együtt eredetiben bemutatattván, általános feltűnést keltett.)

Gr. Esterházy Ferencz 1697-iki nyíltlevele.

*Én Gróf Galántai Eszterási (így) Ferencz, Csesznek Várá-
nak Örökös-Úra s Fő-Kapitányja, Felsőes Római Császár és
Koronás Király Urunk ö Felsege Tanácsa, Nemes Székes Fehér
Vármegyének Fő-Ispányja, etc. Adom tudására mindeneknek az
kiknek illik, úgymint Méltóságos Tisztekben lévő Uraknak, Fő- és
Vice-Generálisoknak, Kapitányoknak s Hadnagyoknak, Vajdák-
nak, Harminczadosoknak, királyi és szabad városi Bírákuak, Pol-
gároknak és Ispányoknak, úton és útfélen járó Vitézeknek, Vámo-
soknak, hidak s révek Örzőinek és falusi Bíráknak, etc. Hogy ez
levelem mutató *Vörös Mihályt* az szentséges Magyar Korona
alatt akármely Vármegyében levő jószágomban megmaradni
kívánó Czigányoknak Vajdájává választván, azzal együtt fiait
Veres Mihókot, Veres Ferenczet, nemkülömben *Kovács Mártont,*
Sipos Ferenczet és *Horváth Ferenczet*, (úgymint kik is említett
vajdájokkal együtt erős hittel kötelezték és adták magokat hoz-
zám, az mostani és ennekutánna születendő magzatjokkal s mara-
dékjokkal együtt,) minden hozzájuk tartozó cselédjekkel együtt
vettem oltalmam s protectióm alá, szabadságot engedvén nékiek.*

hogy akármely vármegyében levő jószágomban szokott mestersé-
gek, úgymint kovácsolások és cserélések után, megbántódás és
háborítás nélkül szabadon élhessenek, táplálván abbéli keresmé-
nyekkel mind magokat s mind penig cselédjeket. Minekokáért,
stb. (csaknem szórúl szóra úgy, mint a föntebbi, csak a nevek vál-
toztatásával.) Datum Jaurinj, Die Decima nona Mensis Sep-
tembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo
Septimo.

G. Esterásy Ferencz m. k.

P. H.

(Eredeti, az előbbinél még nagyobb terjedelmű, nyílt hártyalevélre írt, illetőleg festett diploma. A nagybetűs első sor *aranyozott*, a következő *piros*, a harmadik, továbbá a szövegben a cigányok nevei *zöld* festékekkel írvák. A gróf aláírása sajátkezű, viaszpecsége papírfölzetes. Ezen oklevél is nagy díszszel, sőt túlczifrán van kiállítva. Ugyanis széles szegélyeit mind a négy oldalon rikító színnel festett piros tulipánok, kinyílt rózsák és rózsabimbók körítik, élénk zöld, kacskaringós czifra lombok között. Elöl pedig jobbról (heraldice) mindjárt az első sor nagy aranyos iniciáléi alatt, zöld koszorúval környékezetten, barnás-sárga alapszínnel rajzolva a gr. Esterházy-czímer látható. Egykor talán aranyozva is volt. — E diploma zöld-fehér-piros színeivel s tulipánjaival igazi magyaros diszítésű, — azonban virágfestései már koránt sem oly finoman dolgozottak, mint az 1675-ikié.)

- III. gróf Esterházy Ferenc 1698 – iki diplomája
- IV. gróf Esterházy Ferenc, Csesznek vára ura és kapitánya 1711 – iki oklevele
- V. gróf Esterházy Péter 1717 – iki diplomája
- VI. gróf Esterházy Ferenc 1719 – iki nyíltlevele
- VII. gróf Esterházy Ferenc 1723 – iki diplomája
- VIII. gróf Esterházy Ferenc 1723 – iki diplomája
- VIII. gróf Esterházy Ferenc 1740 – iki

Szlovák Nemzeti Levéltár Pozsony

- Esterházy család semptei ágának levéltára
- Esterházy Ferenc 1720 – as kiváltságlevele
- Esterházy Ferenc 1751 – es kiváltságlevele

Thaly Kálmán személyes fondja Magyar Nemzeti Levéltár Magyar Országos Levéltára

- P 1747 számú fond
- levelezések az Esterházy család tagjaival
- 18 levél
- Esterházy Béla
- Esterházy Ferenc
- Esterházy Istvánné
- Esterházy János

Thaly Kálmán sírja az pozsonyi óvárosi temetőben

http://www.cintoriny.sk/cintorin/mapa.php?prve=1&idh=76001088&ID_Obec=167&ID_Cintorin=76&identify=1&MAX_BODY_X=1920&MAX_BODY_Y=1040

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket**

Novák Veronika